

СТАНОВИЩЕ

За дисертацията на Михаил Симов

„Руското разузнаване и информационните мрежи на Русия на Балканите,
1856-1878 г.“

Дисертационният труд на Михаил Симов е посветен на една тема, която досега е била само частично разработена в българската и чуждестранната историография – става дума проучването на информационните и разузнавателните мрежи, които Русия изгражда на Балканите в годините между края на Кримската война и Берлинския конгрес (1878) и как получените „познания за региона“ влияят на свой ред върху взимането на политическите решения в Санкт Петербург.

Структурата на дисертация е убедителна, логично формулирани са и заглавията на отделните раздели. В уводната част докторантът запознава читателите с изворовата база (архивна, публикационна и др.), на която стъпва изследването, разгледани са някои историографски проблеми, свързани с темата, описаните са също така и целите, които изследването иска да постигне.

Приносът на дисертацията, разбира се, е свързан със самата постановка на проблема и с обстоятелството, че изследването представлява важна стъпка в осмислянето на балканската политика на Русия след 1856 г. през призмата на руското разузнаване на Балканите. Същевременно на базата на отделните примери, които Михаил Симов проучва, стават ясни механизмите и коловозите, по които се движат информационните мрежи на Санкт Петербург в Югоизточна Европа – доколко те са резултат от централизирано решение или следствие от инициативите на посланици, консули или военни. Един от най-важните акценти на дисертацията е свързан с войната от 1877-78 г. и по-специално с въпроса доколко събирането на информация и анализът на разузнавателните сведения са имали решаващо значение при планирането на бойните действия и за определянето на руската балканска политика през 70-те години на XIX в.

Основните тези, до които достига Михаил Симов вследствие от неговите продължителни изследователски дирения в България и в Русия, звучат убедително, което е белег за това колко добре колегата познава своята

тема. Например добре обосновано и логично аргументирано е неговото твърдение, че руското разузнаване така и не успява пълноценно да се се „преустрои“ от мирновременни на военни „релси“ през 1875-78 г. Без съмнение докторантът притежава способността за много задълбочен самостоятелен и обективен анализ, което е още един плюс за дисертацията. От гледна точка на езика и стила на писане предложената дисертация съответства на най-високите стандарти, което също трябва да бъде оценено по достойнство.

Пределно ясно е, че към всеки дисертационен труд могат да се отправят отделни забележки и това важи и за текста на Михаил Симов. Би било например много полезно да се провери как събраните разузнавателни сведения с балкански произход са се вписвали в „голямата информационна мозайка“, въз основа на която в Санкт Петербург взимат политическите решения – дали е имало подценяване или обратното надценяване на „балканските мрежи“. Разбира се, трябва да сме наясно, че едно подобно сравнение изисква много сериозна допълнителна работа с данните от други информационно-разузнавателни канали – напр. австрийски, немски, френски и английски, както и продължителни архивни дирения на равнище император и руски управляващ елит.

В заключение бих искал да обобщя, че горните коментари не променят по никакъв начин отличното ми впечатление от представената дисертация, която съдържа несъмнени научни приноси и представлява една много сериозна стъпка по пътя към цялостното проучване на руските разузнавателно-информационни мрежи на Балканите през втората половина XIX в. Поради това съм категорично убеден, че колегата Симов напълно заслужава да получи образователната и научната степен „доктор“.

София, 11 март 2017 г.

С уважение:

Иван Първев